

Zadeva C-170/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

15. marec 2021

Predložitevno sodišče:

Sofiyski rayonen sad (Bolgarija)

Datum predložitvene odločbe:

15. marec 2021

Vlagateljica predloga:

Profi Credit Bulgaria EOOD

Dolžnik v postopku v glavni stvari:

T. I. T.

Predmet postopka v glavni stvari

Predlog vlagateljice za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 Graždanski protsesualen kodeks (zakon o civilnem postopku, v nadaljevanju: GPK) zaradi denarne terjatve zoper dolžnika, sestavljene iz glavnice, pogodbenih obresti, plačila za nakup paketa dodatnih storitev in zamudnih obresti, na podlagi potrošniške kreditne pogodbe, ki sta jo sklenili stranki.

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga člena 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih [nepoštenih] pogojih v potrošniških pogodbah.

Člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 6(1) Direktive 93/13/EGS razlagati tako, da mora sodišče v postopkih, v katerih dolžnik do izdaje sodne odredbe za plačilo ni udeležen, po uradni dolžnosti proučiti nepoštenost pogodbenega pogoja in ga v primeru suma nepoštenosti ne sme uporabiti?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali mora nacionalno sodišče v celoti zavrniti izdajo sodne odločbe, s katero se odredi plačilo, če del zahtevka temelji na nepoštenem pogodbenem pogoju, ki vpliva na višino zatrjevanega zahtevka?
3. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, na drugo vprašanje pa nikalen: ali mora nacionalno sodišče zavrniti izdajo sodne odločbe, s katero se odredi plačilo, v delu, ki se nanaša na tisti del zahtevka, ki temelji na nepoštenem pogoju?
4. Če je odgovor na tretje vprašanje pritrdilen: ali mora sodišče – in če je odgovor pritrdilen, pod katerimi pogoji – posledice nepoštenosti pogoja upoštevati po uradni dolžnosti, če razpolaga z informacijami, da je bilo na podlagi njega opravljeno plačilo, med drugim tako, da to plačilo upošteva pri poplačilu drugih, neplačanih pogodbenih obveznosti?
5. Če je odgovor na četrto vprašanje pritrdilen: ali mora nacionalno sodišče upoštevati navodila sodišča višje stopnje, ki so na podlagi nacionalnega prava zavezujoča za sodišče nižje stopnje, če se z njimi ne upošteva posledic nepoštenosti pogoja?

Navedene določbe in sodna praksa prava Unije

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih [nepoštenih] pogojih v potrošniških pogodbah, člen 6(1).

Zadeva C-243/08 Sodišča Evropske unije (glej izrek).

Navedene nacionalne določbe in sodna praksa

1. **Grazhdanski protsesualen kodeks (zakon o civilnem postopku, v nadaljevanju: GPK):**

Člen 278 (Ta določba se nanaša na pritožbe. Te se obravnavajo na nejavni seji. Sklep o pritožbi, ki se sprejme na tej seji, je za sodišče nižje stopnje zavezujoč.)

Člen 410 (1) *Vlagatelj predloga lahko predlaga izdajo plačilnega naloga:*

1. zaradi denarnih terjatev ali terjatev, ki se glasijo na nadomestne stvari, če je za zahtevek pristojno Rayonen sad (okrajno sodišče); (2. zaradi vrnitve premične stvari)

(2) Predlog mora vsebovati predlog za izdajo sklepa o izvršbi in izpolnjevati pogoje iz členov 127(1) in (3) ter 128, točki 1 in 2. [...]

(3) (novo – DV št. 100 iz leta 2019) Če terjatev temelji na potrošniški pogodbi, se predlogu priložijo pogodba, če je ta pisna, skupaj z vsemi dodatki in spremembami, in morebitni pripadajoči splošni pogoji poslovanja.

Člen 411 Predlog se vloži pri Rayonen sad (okrajno sodišče), na območju katerega ima dolžnik stalni naslov ali sedež (rok za preverjanje krajevne pristojnosti). Predlog proti potrošniku se vloži pri sodišču, na območju katerega ima ta sedanji naslov, kadar sedanjega naslova nima, pa (pri sodišču), na območju katerega ima stalni naslov. (postopek v primeru vložitve pri nepristojnem sodišču).

(2) Sodišče preveri predlog na pripravljalni seji in v roku iz odstavka 1 izda plačilni nalog, razen v naslednjih primerih:

1. če predlog ne izpolnjuje pogojev iz člena 410 in vlagatelj predloga napak ne popravi v roku treh dni od obvestila o napakah;

2. če predlog krši zakon ali je v nasprotju z dobrimi običaji;

3. (novo – DV št. 100 iz leta 2019) če terjatev temelji na nepoštenem pogoju iz potrošniške pogodbe ali če glede tega obstaja utemeljeni sum;

4. in 5. (Te določbe se uporabljajo, če dolžnik nima stalnega naslova v Bolgariji ali ne opravlja svoje dejavnosti v Bolgariji.)

(3) Če sodišče predlogu ugodí, izda plačilni nalog, katerega prepis se vroči dolžniku.

Člen 413 (1) Zoper plačilni nalog razen v delu, ki se nanaša na stroške, ni pritožbe.

(2) Vlagatelj predloga lahko zoper sklep, s katerim sodišče v celoti ali delno zavrne predlog za izdajo plačilnega naloga, vloži pritožbo; prepisa za vročitev ni treba priložiti.

Člen 414 (1) Dolžnik lahko zoper plačilni nalog ali njegov del vloži pisni ugovor. (obrazložitev ugovora)

(2) Ugovor se vloži v roku enega meseca od vročitve naloga. Roka ni mogoče podaljšati.

Člen 415 (1) Sodišče pouči vlagatelja predloga o možnosti vložitev tožbe za uveljavljanje zahtevka v naslednjih primerih:

1. če je bil ugovor vložen v roku;
2. (vročitev, če dolžnika ni mogoče najti);
3. če je sodišče zavrnilo predlog za izdajo plačilnega naloga.

(2) Če je sodišče v primeru iz odstavka 1, točka 2, poučilo vlagatelja predloga, da lahko vloži tožbo, in če je bil v skladu s členom 418 izdan sklep o izvršbi, sodišče odredi začasno ustavitev izvršbe.

(3) Tožba iz odstavka 1, točki 1 in 2, je ugotovljena tožba, tožba iz točke 3 pa dajatvena tožba.

(4) Tožba se vloži v roku enega meseca od obvestila; (navedbe o sodni taksi)

(5) Če vlagatelj predloga ne predloži dokazov za pravočasno vložitev tožbe, sodišče v skladu s členom 418 razglasi plačilni nalog in sklep o izvršbi za neveljaven v celoti ali delno.

Člen 416 Plačilni nalog postane pravnomočen, če ugovor ni vložen v roku (ali je umaknjen oziroma se obstoj terjatve ugotovi s sodno odločbo). (sodišče izda sklep o izvršbi)

Člen 422 (1) Za tožbo za ugotovitev obstoja terjatve se šteje, da je vložena na dan, na katerega je bil vložen predlog za izdajo plačilnega naloga, če je bil pri tem upoštevan rok iz člena 415(4).

(2) Vložitev tožbe na podlagi odstavka 1 ne povzroči ustavitve začasne izvršbe [...]

(3) Če se tožba zavrne s pravnomočno sodbo, se izvršba ustavi [...]

(4) Če se tožba zaradi nemožnosti uveljavitve terjatve zavrne, se ne izda sklepa o nasprotni izvršbi.

2. Zakon za zadalženiata i dogovorite (zakon o obveznostih in pogodbah, v nadaljevanju: ZZD):

Člen 76 (1) Kdor isti osebi dolguje več istovrstnih dajatev, lahko, če izvršba ne zadostuje za poplačilo vseh terjatev, določi, katere od teh terjatev bo poplačal. Če tega ne določi, se poplača terjatev, ki ga najbolj bremeni. Če obstaja več enako bremenilnih terjatev, se poplača najstarejšo med njimi, če pa so vse nastale ob istem času, se sorazmerno poplača vsaka od njih.

(2) Če izvršba ne zadostuje za poplačilo obresti, stroškov in glavnice, se najprej poplačajo stroški, nato obresti in nazadnje glavnica.

3. Zakon za potrebitelskia kredit (zakon o potrošniških kreditih, v nadaljevanju: ZPK)

Člen 9 (1) Pogodba o potrošniškem kreditu pomeni pogodbo, s katero dajalec kredita odobri ali obljubi, da bo odobril potrošniku kredit v obliki posojila, odloga plačila ali drugega podobnega finančnega dogovora. (izjeme)

(2) Pogodbeni stranki potrošniške kreditne pogodbe sta potrošnik in kreditodajalec.

(3) Potrošnik je fizična oseba, ki potrošniške kreditne pogodbe ne sklene v okviru opravljanja svoje poklicne ali poslovne dejavnosti.

(4) Dajalec kredita pomeni fizično ali pravno osebo, ki odobri ali obljubi, da bo odobrila kredit v okviru svoje poklicne ali poslovne dejavnosti.

Člen 10a (1) Kreditodajalec lahko od potrošnika zahteva plačilo taks in provizij za dodatne storitve, povezane s potrošniško kreditno pogodbo.

(2) Kreditodajalec ne sme zahtevati plačila taks ali provizij za dela v zvezi z izplačilom in upravljanjem kredita.

(3) Kreditodajalec lahko plačilo taks in/ali provizij za isto delo zahteva le enkrat.

(4) Vrsta, višina in delo, za katero se zahteva plačilo taks in/ali provizij, morajo biti v potrošniški kreditni pogodbi določeni jasno in točno.

Člen 19 (1) Efektivna obrestna mera za kredit pomeni tekoče in prihodnje skupne stroške kredita za potrošnika (obresti, drugi neposredni ali posredni stroški, provizije, različna plačila, vključno s plačili posrednikom za sklenitev pogodbe), izražene kot letni odstotek odobrenega skupnega zneska kredita.

(2) (izračun efektivne letne obrestne mere)

(3) (Pri izračunu efektivne letne obrestne mere se ne upoštevajo ti stroški: 1. stroški, ki jih potrošnik plača za neizpolnjevanje svojih obveznosti iz potrošniške kreditne pogodbe; 2. drugi stroški, ki jih mora plačati potrošnik, ki ne pomenijo kupnine za blago ali storitev; 3. stroški vodenja računa v zvezi s potrošniško kreditno pogodbo, stroški uporabe plačilnega sredstva, ki omogoča plačila v zvezi z izplačilom ali poplačilom kredita ipd.)

(4) Efektivna obrestna mera ne sme presegati petkratnika zakonske obrestne mere zamudnih obresti v levih ali v tuji valuti, določene s sklepom sveta ministrov Republike Bolgarije.

(5) Pogodbeni pogoji, ki presegajo tiste iz odstavka 4, so nični.

(6) Pri plačilih na podlagi pogodb, ki vsebujejo pogoje, za katere je bilo na podlagi odstavka 5 ugotovljeno, da so nični, se plačani zneski, ki presegajo prag iz odstavka 4, upoštevajo pri plačilu naslednjih plačil kredita.

Člen 20 (1) Pravic, ki jih imajo potrošniki na podlagi tega zakona, se ne sme omejiti. Vsak dogovor, ki vnaprej izključuje ali omejuje pravice potrošnikov, je neveljaven.

(2) Odpoved pravicam, ki jih imajo potrošniki na podlagi tega zakona, je neveljavna.

(3) (nedopustnost izključitve pravnega varstva, do katerega je potrošnik upravičen na podlagi tega zakona ali pravnega reda druge države članice EU, če je pogodba neposredno povezana z ozemljem Republike Bolgarije ali ozemljem druge države članice ali več držav članic).

Člen 21 (1) Vsak pogoj v potrošniški kreditni pogodbi, ki ima namen zaobiti zahteve tega zakona ali to povzroči, je ničen.

(2) Vsak pogoj v potrošniški kreditni pogodbi s fiksno obrestno mero, ki določa višjo odškodnino za kreditodajalca, kot je določena v členu 32(4), je ničen.

Člen 22 (drugi primeri ničnosti)

Člen 23 Če je bila ugotovljena neveljavnost potrošniške kreditne pogodbe, potrošnik vrne le neto znesek kredita in ni dolžan plačati nobenih obresti ali drugih stroškov kredita.

Člen 24 Za potrošniške kreditne pogodbe veljajo tudi določbe členov od 143 do 148 zakona o varstvu potrošnikov.

4. Zakon za zaščito na potrebitelite (zakon o varstvu potrošnikov, v nadaljevanju: ZZP):

Člen 143 (v veljavi do 23. decembra 2019) Nepošten pogoj v pogodbi, ki je sklenjena s potrošnikom, je vsak dogovor, ki v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in dolžnostih prodajalca ali ponudnika in potrošnika, tako da:

1. (omejuje odgovornost prodajalca ali ponudnika v primeru smrti ali telesne poškodbe potrošnika, ki jo povzroči ravnanje ali opustitev ravnanja navedenega prodajalca ali ponudnika)

2. izključuje ali omejuje zakonske pravice potrošnika do prodajalca ali ponudnika ali druge osebe v primeru neizpolnitve, delne neizpolnitve ali izpolnitve z napako pogodbenih obveznosti, vključno s tem, da izključuje možnost pobota terjatve prodajalca ali ponudnika z vzajemno terjatvijo potrošnika;

3. *za izpolnitev storitev prodajalca ali ponudnika velja pogoj, katerega uresničitev je odvisna le od njegove volje;*
4. *(pridržno pravico v primeru nesklentve ali neizpolnitve pogodbe priznava le prodajalcu ali ponudniku, ne pa potrošniku);*
5. *zahteva, da mora potrošnik, ki ne izpolni svoje obveznosti, plačati nesorazmerno visoko nadomestilo ali pogodbeno kazen;*
6. *pooblašča prodajalca ali ponudnika, da po lastni presoji ali samovoljno odstopi od svojih obveznosti, če ista možnost ni dana tudi potrošniku, in dovoli, da prodajalec ali ponudnik obdrži zneske, ki so bili plačani za storitve, ki jih še ni opravil, kadar je prodajalec ali ponudnik tisti, ki odpove pogodbo;*
7. *omogoča prodajalcu ali ponudniku, da odpove pogodbo, sklenjeno za nedoločen čas, brez odpovednega roka, razen če za to obstajajo resni razlogi;*
8. *za tiho privolitev potrošnika v podaljšanje pogodbe, če ta ne ugovarja, določa nesorazmerno kratek rok;*
  - 8a. *določa, da se pogodba, sklenjena za določen čas, samodejno podaljša, če potrošnik ne navede, da jo želi odpovedati, kadar je skrajni rok, v katerem lahko potrošnik izrazi to željo, nerazumno kratek;*
9. *od potrošnika zahteva pristanek na pogoje, za katere pred sklenitvijo pogodbe ni mogel vedeti;*
10. *(omogoča prodajalcu ali ponudniku, da enostransko spremeni pogodbene pogoje brez razloga, ki mora biti določen v pogodbi);*
11. *(omogoča prodajalcu ali ponudniku, da enostransko brez razloga spremeni lastnosti blaga);*
12. *(določa, da se cena blaga ali storitve določi ob dobavi blaga ali opravljanju storitve, ali prodajalcu ali ponudniku dovoli, da zviša ceno, ne da bi imel potrošnik v tem primeru pravico odstopiti od pogodbe);*
13. *(prodajalcu ali ponudniku daje izključno pravico do razlage pogodbenih pogojev);*
14. *določa, da mora potrošnik izpolniti svoje obveznosti, čeprav prodajalec ali ponudnik tega ne stori;*
15. *določa, da lahko prodajalec ali ponudnik prenese svoje pogodbene pravice in obveznosti, če to lahko služi za zmanjšanje jamstva za potrošnika, brez soglasja potrošnika;*

16. (izključuje ali omejuje potrošnikovo pravico do sprožitve pravnega postopka ali drugega pravnega sredstva za rešitev spora, omejuje dokaze, ki so mu na voljo, ali nanj prenaša dokazno breme);

17. (omejuje odgovornost prodajalca ali ponudnika za obveznosti, ki so jih prevzeli njegovi zastopniki);

18. *potrošniku ne omogoča ocene ekonomskih posledic sklenitve pogodbe;*

19. *določa podobne pogoje.*

Člen 143 (kot je bil spremenjen z DV št. 100 iz leta 2019) (1) *Nepošten pogoj v pogodbi, ki je sklenjena s potrošnikom, je dogovor, ki v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in dolžnostih prodajalca ali ponudnika in potrošnika.*

(2) *Nepošten je pogoj, ki:*

1. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 1, pred spremembo; glej zgoraj);

2. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 2, pred spremembo; glej zgoraj);

3. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 3, pred spremembo; glej zgoraj);

4. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 4, pred spremembo; glej zgoraj);

5. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 5, pred spremembo; glej zgoraj);

6. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 6, pred spremembo; glej zgoraj);

7. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 7, pred spremembo; glej zgoraj);

8. ([...] enako besedilo kot člen 143, točka 8, pred spremembo; glej zgoraj);

9. (določa, da se pogodba, sklenjena za določen čas, samodejno podaljša, če potrošnik ne navede, da jo želi odpovedati);

10. (prej točka 9, glej zgoraj);

11. (prej točka 10, glej zgoraj);

12. (prej točka 11, glej zgoraj);

13. (prej točka 12, glej zgoraj);

14. (prej točka 13, glej zgoraj);

15. (prej točka 14, glej zgoraj);

16. (prej točka 15, glej zgoraj);

17. (prej točka 16, glej zgoraj);
18. (prej točka 17, glej zgoraj);
19. (prej točka 18, glej zgoraj);
20. (prej točka 19, glej zgoraj).

Člen 144 (1) (Člen 143(2), točka 7, ne velja, če si ponudnik finančnih storitev pridrži pravico, da enostransko in brez odpovednega roka odpove pogodbo, ki je sklenjena za nedoločen čas, če za to obstaja utemeljen razlog.)

(2) (Člen 143(2), točka 11, ne velja za pogoje, s katerimi: 1. si ponudnik finančnih storitev pridrži pravico spremeniti obrestno mero, ki jo plača potrošnik ali ki se izplača potrošniku, ali vsoto drugih zaračunanih stroškov za finančne storitve brez predhodnega obvestila, če za to obstaja tehten razlog; 2. si ponudnik finančnih storitev pridrži pravico, da enostransko spremeni pogoje pogodbe, sklenjene za nedoločen čas)

(3) (Člen 143(2), točka 7, 11 in 13, ne velja za: 1. transakcije s prenosljivimi vrednostnimi papirji, finančnimi instrumenti in drugimi produkti ali storitvami, če je cena vezana na nihanja v borznih tečajih ali indeksih ali v obrestnih merah na finančnem trgu; 2. pogodbe za nakup ali prodajo tuje valute)

(4) (Člen 143(2), točka 13, ne velja za klavzule o indeksiranju cen)

Člen 145 (1) *Nepoštenost pogodbenega pogoja v pogodbi, ki je sklenjena s potrošnikom, je treba oceniti ob upoštevanju narave blaga ali storitev, za katere je bila sklenjena pogodba, in s sklicevanjem na vse okoliščine, ki so obstajale v času sklepanja pogodbe ter na vse druge pogoje te pogodbe ali druge pogodbe, od katere je ta pogodba odvisna.*

(2) *Ocena nepoštenosti pogojev ne sme biti povezana niti z opredelitvijo glavnega predmeta pogodbe niti z ustreznostjo med ceno in plačilom za izmenjane storitve ali blago, če so pogoji v jasnem, razumljivem jeziku.*

Člen 146 (1) *Nepošteneni pogodbeni pogoji so nični, razen če sta se stranki o njih dogovorili posamično.*

(2) *do (4)* (v teh določbah je opredeljeno, kdaj se stranki o pogojih nista dogovorili posamično in kako se to dokazuje.)

(5) *Zaradi obstoja nepoštenih pogojev potrošniška pogodba ni nična, če je nadaljnji obstoj mogoč tudi brez teh pogojev.*

Člen 147 (1) *Pogoji v pogodbah, ponujenih potrošnikom, morajo biti v jasnem, razumljivem jeziku.*

(2) *V dvomu glede pomena nekega pogoja, prevlada razlaga, ki je za potrošnika ugodna.*

[...]

Člen 147a (1) *V primeru sklenitve pogodbe s potrošnikom so vključeni splošni pogoji poslovanja za potrošnika zavezujoči le, če so mu bili predloženi in je soglašal z njimi.*

(2) *Potrošnik mora soglasje s splošnimi pogoji poslovanja potrditi s podpisom.*

(3) *do (5) (v teh določbah je opredeljeno, kako se dokaže, da je prodajalec ali ponudnik potrošniku posredoval podpisan izvod splošnih pogojev poslovanja, in potrošnikovo soglasje k tem pogojem).*

Člen 147b (1) *Prodajalec ali ponudnik mora potrošnika v roku sedmih dni od spremembe obvestiti o vsaki spremembi splošnih pogojev poslovanja, vključenih v pogodbo, na telefonsko številko, elektronski ali poštni naslov, ki ga je navedel potrošnik.*

(2) *do (5) (druga ravnanja strank v primeru spremembe splošnih pogojev poslovanja)*

Člen 148 (1) *Komisija za varstvo potrošnikov:*

od 1 do 4 (pooblastila Komisije za varstvo potrošnikov v primeru nepoštenih pogojev v vnaprej pripravljenih tipskih pogodbah)

(2) *do (4) (pooblastila Komisije za varstvo potrošnikov v primeru nepoštenih pogojev v vnaprej pripravljenih tipskih pogodbah)*

5. Sodba o razlagi št. 4 Varhoven kasationsen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija), OSGTK (Skupni odbor civilnih in gospodarskih oddelkov), z dne 18. junija 2014, točka 2.b Sodišče je odločilo: „V skladu z izrecno določbo člena 410(1) GPK mora predlog izpolnjevati zahteve člena 127(1) GPK, kar pomeni, da morajo biti v njem navedene okoliščine, ki so podlaga za terjatev. V tem smislu je pogoj za pravilen predlog, na podlagi katerega se lahko izda plačilni nalog, da je terjatev natančno opredeljena po temelju in višini. Če pravna podlaga za predlog ni dovolj natančno opredeljena, se predlog zavrne; sodišču ni dovoljeno, da o pravni podlagi sklepa na podlagi dokumentov, ki so priloženi predlogu. Razlog za to je v tem, da sodišče v postopku za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK ne izvaja dokazov (cilj postopka ni ugotoviti obstoja terjatve, ampak le preveriti, ali je terjatev sporna), zato se na podlagi prilog k predlogu ne sme sklepati o obstoju terjatve ali o njeni pravni podlagi. Vendar sodišče v primeru člena 417 GPK, v katerem odloča na podlagi listine, ki jo je vložil vlagatelj predloga, lahko ugotavlja pravno podlago in predmet terjatve na podlagi te listine, ker je treba to listino v skladu z zakonsko ureditvijo obvezno

priložiti predlogu, na podlagi katerega bo izdan sklep o izvršbi, pri čemer je pogoj za izdajo obstoj izvršljivega zahtevka, ki se dokazuje ravno s to listino.“

6. Odločbe Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija, Bolgarija, v nadaljevanju: SGS), zoper katere ni pritožbe, v podobnih primerih: sklep (z dne) 30. junija 2020, sklep z dne 27. novembra 2020 in drugi sklepi. Sodišče je v postopku pritožbe družbe „Profi Kredit Bulgaria“ EOOD zoper zavrnitev predloga za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK zaradi terjatev na podlagi potrošniške kreditne pogodbe, ki je vsebovala pogoj o „plačilu za nakup paketa dodatnih storitev“, ugotovilo ničnost pogoja na podlagi člena 10a(2) in člena 19(4) ZPK. SGS (okrajno sodišče za mesto Sofija) je v nadaljevanju odločilo, da se določba člena 76(2) ZZD uporablja za zneske, ki jih je dolžnik med drugim plačal za poplačilo terjatev, ki so zaradi nepoštenosti pogojev nične.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Podlaga za postopek je predlog družbe Profi Kredit Bulgaria EOOD, ustanovljene po bolgarskem pravu (v nadaljevanju: Profi Kredit), z dne 21. oktobra 2020 za izdajo plačilnega naloga zaradi denarne terjatve na podlagi člena 410 GPK zoper dolžnika T. I. T., ki je bolgarski državljan, v skupnem znesku 5218,69 leva (BGN) (približno 2609 EUR), ki je sestavljen iz glavnice v višini 2035,34 BGN, pogodbenih obresti za obdobje od 11. julija do 11. avgusta 2020 v višini 1160,46 BGN, plačila za nakup paketa dodatnih storitev v višini 1765,61 BGN, zamudnih obresti za obdobje od 12. aprila 2018 do 11. avgusta 2020 v višini 212,17 BGN ter zamudnih obresti za obdobje od 11. avgusta 2020 do 19. oktobra 2020 v višini 45,11 BGN.
- 2 Družba Profi Kredit je v predlogu navedla, da terjatve, ki jih uveljavlja, temeljijo na potrošniški kreditni pogodbi, ki sta jo stranki sklenili 29. decembra 2017 in je priložena predlogu. Dolžnik naj bi plačal 11 obrokov glavnice in naj bi prišel v zamudo. Nato naj bi kredit 11. avgusta 2020 predčasno zapadel v plačilo; potrošnik naj bi bil o tem obveščen.
- 3 Sodišče je z odredbo z dne 9. novembra 2020 ob upoštevanju svoje obveznosti na podlagi člena 411(2), točka 3, GPK in obveznosti na podlagi sodne prakse Sodišča, da je treba po uradni dolžnosti proučiti nepoštenost pogoja, če sodišče razpolaga s potrebnimi dejanskimi elementi (C-147/16; C-243/08), odločilo, da je v skladu z dokumenti, ki so bili predloženi v tej zadevi, verjetno, da so pogoji za paket dodatnih storitev nepošteni. Ugotovilo je, da pogodbeno razmerje med strankama v konkretnem primeru temelji na potrošniški kreditni pogodbi na podlagi člena 9(1) ZPK, zaradi česar se uporabljajo določbe ZPK oziroma določbe ZZP. Sodišče je vsebinsko odločilo, da paket dodatnih storitev, dogovorjen v točki V zadevne pogodbe, o katerem je bil sklenjen poseben dogovor, [...] vključuje plačilo v višini 2292,48 BGN, pri čemer storitve, ki jih je treba opraviti za to ceno, niso izčrpno navedene, kot je predpisano v kogentnih določbah ZPK. Poleg tega naj cene za te storitve v nasprotju s členom 10a(4) ZPK ne bi bile

posamično navedene, tudi ne v dogovoru. Prav tako naj bi se plačilo izvedlo iz previdnosti, kar pomeni, da naj bi ga bilo treba opraviti le za primer, če bodo storitve „morda opravljene“, ne glede na to, ali se katera od storitev med trajanjem pogodbe koristi. V preambuli dogovora naj bi bilo namreč navedeno, da pravica do prejema plačila za opravljanje navedenih dodatnih storitev nastane s podpisom, pri čemer obstoji v polni višini, tudi če se ne koristi nobene od teh storitev. V skladu s priloženim odplačilnim načrtom naj bi moral dolžnik 36 mesecev plačevati za nekaj, česar ne uporablja. Predložitveno sodišče navaja sodbo Sodišča z dne 16. julija 2020 v zadevi C-686/19, ki se nanaša na razlago pojma „skupni stroški kredita za potrošnika“ iz člena 3, točka g, Direktive 2008/48/ES. Sodišče meni, da je verjetno, da je sporni dogovor nepošten v škodo potrošnika v smislu člena 143 ZZP, ki se uporablja v konkretnem primeru, in povzroča znatno in neupravičeno neravnotežje pogodbenih pravic in obveznosti prodajalca ali ponudnika in potrošnika, zaradi česar je treba predlog delno, v delu, ki se nanaša na plačilo za nakup paketa dodatnih storitev v višini 1765,61 BGN, zavrniti.

- 4 Sodišče je v nadaljevanju ob upoštevanju navedbe vlagateljice predloga, da je dolžnik opravil 11 plačil, in višine zahtevanih zneskov odločilo, da je dolžnik skupno plačal znesek v višini 1988,69 BGN, s katerim je treba v skladu z vrstnim redom iz člena 76(2) ZZD poplačati pogodbene obresti in nato glavnico. Na podlagi višine zneskov, ki se uveljavlja v predlogu, naj bi bilo treba ugotoviti, da se je ta znesek upošteval tudi pri poplačilu terjatev, ki se uveljavljajo na podlagi paketa dodatnih storitev, čeprav bi ga bilo treba upoštevati pri poplačilu nadaljnjih obrokov. To pomeni, da naj bi bilo s temi plačili v skladu s členom 76(2) ZZD poplačanih 16 polnih obrokov in del 17. obroka (ki je zapadel v plačilo 11. junija 2019) glavnice in 17 polnih obrokov obresti. Tako naj bi bile poplačane obresti v višini 1206,06 BGN in glavnica v višini 782,63 BGN, zaradi česar naj bi ostala obveznost plačila glavnice v višini 1617,37 BGN in obresti v višini 609,9 BGN. Sodišče je v zvezi z zamudnimi obrestmi, ki so se uveljavljale za obdobje od 12. aprila 2018 do 19. oktobra 2020 (v skupni višini 257,28 BGN), odločilo, da so te (glede na to, da so se opravljena plačila v skladu s členom 76(2) ZZD upoštevala pri poplačilu naslednjih obrokov) utemeljene za obdobje od 11. junija 2019 do 19. oktobra 2020; njihovo višino je sodišče v skladu s členom 162 GPK odmerilo na 204,53 BGN; predlog naj bi bilo treba v višini razlike med zneskom 257,28 BGN, ki se uveljavlja, in priznanim zneskom zamudnih obresti (to pomeni v višini 52,75 BGN) zavrniti. Sodišče je s to obrazložitvijo delno zavrnilo predlog za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 411(2), točka 3, GPK, ki ga je družba Profi Kredit vložila 21. oktobra 2020.
- 5 Sofijski rayonen sad (sodišče prve stopnje v Sofiji, Bolgarija) je s plačilnim nalogom z dne 9. novembra 2020 na nejavni, pripravljalni seji, ki jo je opravilo tega dne, ugotovilo, da so pogoji za ugoditev predlogu izpolnjeni tudi na podlagi člena 411(3) GPK, in odločilo: dolžnik mora upniku, družbi Profi Kredit, plačati znesek v višini 1617,37 BGN, ki je sestavljen iz: glavnice na podlagi potrošniške kreditne pogodbe z dne 29. decembra 2017, skupaj z zakonskimi obrestmi od 21. oktobra 2020 do plačila terjatve, pogodbenih obresti v višini 609,90 BGN za obdobje od 11. julija 2019 do 11. avgusta 2020, nadomestila za zamudo v višini

zakonskih obresti v znesku 204,53 BGN za obdobje od 11. junija 2019 do 19. oktobra 2020 ter stroškov postopka za sodne takse v višini 48,63 BGN in za pravno svetovanje v višini 23,30 BGN.

- 6 Vlagateljica predloga, družba Profi Kredit, je zoper odredbo SRS (sodišče prve stopnje v Sofiji) z dne 9. novembra 2020 vložila pritožbo pri SGS (okrajno sodišče za mesto Sofija). To je s sklepom z dne 16. februarja 2021 odločilo, da mora sodišče predlog za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 411(2), točka 3, GPK zavrnil, če predlog temelji na nepoštenem pogoju iz pogodbe, ki je sklenjena s potrošnikom, ali če glede tega obstaja utemeljeni sum. Pritožbeno sodišče je zastopalo stališče, da je ugovor pritožnice, da sodišče prve stopnje nima pristojnosti za preverjanje veljavnosti pogodbenih pogojev, neutemeljen, saj lahko sodišče po uradni dolžnosti in brez ugovora dolžnika ugotovi, da so pogodbeni pogoji nezakoniti ali v nasprotju z dobrimi običaji; to obveznost naj bi mu nalagal člen 411(2), točka 2, GPK. Dodaten argument za to naj bi bila sodna praksa Sodišča EU, v skladu s katero mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti presoditi, ali so pogodbeni pogoji, ki spadajo na področje uporabe Direktive 93/13, nepošteni, in tako preprečiti njihovo nepoštenost. Pritožbeno sodišče je vsebinsko odločilo, da zadevna potrošniška kreditna pogodba vsebuje nepošten pogoj, v skladu s katerim mora potrošnik kreditodajalcu plačati za opravljanje dodatnih storitev.
- 7 Pritožbeno sodišče je v nadaljevanju odločilo, da je pritožba v preostalem utemeljena, ker mora sodišče – če so pogoji, ki jih določa GPK (naštevane pogojev) izpolnjeni – izdati plačilni nalog na podlagi člena 410 GPK. Izjeme naj bi bile določene v členu 411(2), točka od 1 do 5, GPK. Cilj postopka naj ne bi bil ugotoviti obstoj terjatve, ampak le preveriti, ali je ta sporna. Zato naj preverjanje, ali zatrjevana terjatev obstoji, ne bi spadalo med pristojnosti sodišča. Na to vprašanje naj bi bilo treba odgovoriti v tožbenem postopku, ki ga sproži kreditodajalec na podlagi člena 422 GPK, če dolžnik uveljavi svojo pravico do vložitve ugovora na podlagi člena 414. Pritožbeno sodišče je odločilo, da je odločitev sodišča prve stopnje – da zaradi ničnosti pogoja o paketu dodatnih storitev in plačil, ki jih je opravil dolžnik in ki so se na podlagi člena 76(2) ZZD upoštevala pri poplačilu, zavrne del zatrjevane glavnice na podlagi potrošniške kreditne pogodbe, pogodbenih obresti in zamudnih obresti – napačna, ker presega njegove pristojnosti za preverjanje, ki jih ima ob izdaji plačilnega naloga. Zahtevka za plačilo glavnice in obresti naj bi bila po svojem temelju in višini v predlogu dovolj podrobno opredeljena in če ni podan nobeden od pogojev iz člena 411(2), točka od 1 do 3, GPK, naj bi bili izpolnjeni pogoji za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK. Ali obveznost plačila obstoji v polni višini, naj bi bilo treba preveriti v okviru morebitne poznejše ugotovitvene tožbe na podlagi člena 422 GPK. (*ponovitev zneskov*)
- 8 Glede na navedeno je SGS (okrajno sodišče za mesto Sofija) odredbo SRS (sodišče prve stopnje v Sofiji) z dne 9. novembra 2020 v delu, s katerim je bil zavrnjen predlog družbe Profi Kredit za plačilo zneska 1765,61 BGN, sestavljenega iz plačila za paket dodatnih storitev, potrdilo. V preostalem je

odredbo razveljavilo in sklenilo: „Izda se plačilni nalog na podlagi člena 410 GPK v korist družbe Profî Kredit Bulgaria zoper dolžnika za znesek 417,97 BGN (razlika med celotno zatrjevano glavnico v višini 2035,34 BGN na podlagi potrošniške kreditne pogodbe z dne 29. decembra 2020 in že prisojenim zneskom 1617,37 BGN), znesek 550,56 BGN (razlika med celotnimi zatrjevanimi pogodbenimi obrestmi za obdobje od 11. julija 2019 do 11. avgusta 2020 v višini 1160,46 BGN in že prisojenim zneskom 609,90 BGN) in znesek 52,75 BGN (razlika med celotnimi zatrjevanimi zamudnimi obrestmi za obdobje od 12. aprila 2018 do 19. oktobra 2020 v višini 257,28 BGN in že prisojenim zneskom 204,53 BGN za obdobje od 11. junija 2019 do 19. oktobra 2020), skupaj z zakonskimi obrestmi za glavnico od 21. oktobra 2020 do plačila v celoti in dodatnimi stroški v višini 96,38 BGN za plačano sodno takso in plačilo pravnega svetovalca“. Pritožbeno sodišče je s tem sklepom, zoper katerega ni pritožbe, zadevo vrnilo SRS (sodišče prve stopnje v Sofiji) z navodilom, naj izda plačilni nalog, ki bo skladen s tem sklepom.

Bistvene trditve strank postopka v glavni stvari

- 9 Vlagateljica predloga zahteva izdajo plačilnega naloga zaradi denarne terjatve na podlagi potrošniške kreditne pogodbe. Ker je v postopku za izdajo plačilnega naloga do izdaje plačilnega naloga udeležen le vlagatelj predloga, dolžnik, ki je potrošnik, ni podal stališča. Obrazložitvi sodišč, ki sta obravnavali zadevo, se delno razlikujeta, najprej glede obsega varstva potrošnikov, konkretnije pa glede vprašanja, kako mora sodišče izpolniti svojo obveznost, da ne dopusti posledic nepoštenih pogojev.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 10 Iz dejanskega stanja v obravnavani zadevi izhaja: vložen je bil predlog za izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK. V tem postopku je na podlagi nacionalnega prava do izdaje naloga udeležen le vlagatelj predloga. Vloženi predlog se nanaša na izdajo plačilnega naloga (sodna odredba, s katero sodišče odredi, da mora dolžnik vlagatelju predloga poplačati sodno priznane terjatve) zaradi terjatev na podlagi potrošniške kreditne pogodbe. Vsa sodišča, ki so pristojna za odločanje o zadevi, so izrazila utemeljen sum, da zahtevki delno temeljijo na nepoštenih pogojih, zaradi katerih je vrednost terjatev na podlagi kredita višja. Vlagateljica predloga navaja, da je dolžnik (potrošnik) opravil plačila, ki so bila med drugim uporabljena za poplačilo terjatev na podlagi nepoštenih pogojev.
- 11 Če bi bilo treba – kot je SGS (okrajno sodišče za mesto Sofija) odločilo v drugih zadevah – plačila, opravljena na podlagi nepoštenih pogojev, v skladu s členom 19(6) ZPK upoštevati pri neplačanih sestavnih delih kreditne pogodbe (glavnica in obresti), to je, če bi bilo treba kompenzacijo opraviti po uradni dolžnosti, če se pogodbeni pogoj, na podlagi katerega je potrošnik opravil plačilo, opredeli kot nepošten, potrošniku ob izdaji sodne odredbe za plačilo ne bi bilo

treba vložiti ugovora na podlagi člena 414 GPK oziroma vložiti tožbe zaradi uveljavitve njegove pravice do kompenzacije. Predložitveno sodišče v zvezi s tem navaja točki 1 in 2 izreka sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-243/08.

- 12 Po mnenju predložitvenega sodišča je pomembno ugotoviti, ali **mora** nacionalno sodišče, če ima v postopkih, v katerih potrošnik ni udeležen, sum, če preveri nepoštenost pogodbenega pogoja in če razpolaga s potrebnimi dejanskimi in pravnimi elementi, **v celoti zavrniti** izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK ali jo **mora zavrniti delno** v delu, ki se nanaša na konkretni pogodbeni pogoj, pri čemer mora **po uradni dolžnosti** upoštevati **posledice** nepoštenosti tega pogoja, če razpolaga z informacijami o plačilih, opravljenih na njegovi podlagi, in ali mora sodišče upoštevati navodila sodišča višje stopnje, ki, čeprav pogodbeni pogoj opredeli kot nepošten, odredi izdajo plačilnega naloga na podlagi člena 410 GPK, s čimer v bistvu ne upošteva nekaterih posledic nepoštenosti tega pogoja. Slednje je povezano z zagotavljanjem učinkovitih pravnih sredstev potrošnikom, saj je kompenzacija terjatev v skladu z nacionalnim pravom dopustna le v primeru izvajanja subjektivne pravice in le izjemoma na podlagi člena 19(6) ZPK. Zato se postavlja to vprašanje: ali mora sodišče, če razpolaga z informacijami o plačilu potrošnika, opravljenem na podlagi nepoštenega pogoja, če mu člen 6(1) Direktive 93/13/EGS nalaga, da v postopkih, v katerih dolžnik ni udeležen, za potrošnika po uradni dolžnosti ne uporabi pogodbenega pogoja, če obstaja sum, da je nepošten, vendar mu ta člen ne nalaga zavrnitve izdaje sodne odločbe, s katero se odredi plačilo, v celoti, ampak le delno, po uradni dolžnosti upoštevati posledice nepoštenosti tega pogoja, pri čemer se na podlagi nacionalnega prava lahko po analogiji uporabi člen 19(6) ZPK v povezavi s členom 76(2) ZZD in se je to v podobnih, že navedenih zadevah tudi storilo?
- 13 Vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe glede razlage je potrebna, saj v dosednji sodni praksi Sodišča Evropske unije ni odgovorov na vprašanja, ki se postavljajo v tej zadevi. Na podlagi obstoječe in navedene sodne prakse Sodišča ni povsem jasno, ali ta razlaga velja tudi za zadevna vprašanja. Glede na navedeno mora predložitveno sodišče pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z navedenimi vprašanji in na podlagi člena 267, drugi odstavek, PDEU prekiniti postopek v glavni stvari.